

شناسایی عوامل عدالت سازمانی تدریس درس تربیت بدنی در مدارس شهرستان شیراز و ارائه الگو

مسعود کریمی^۱، بهاره رحمانیان کوشکی^{۲*}، مرضیه خلیفه سلطانی^۳

۱. دانشجوی دکتری تخصصی مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران
۲. استادیار مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران
۳. استادیار مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر شناسایی عوامل عدالت سازمانی در تدریس درس تربیت بدنی مدارس شهرستان شیراز و ارائه الگو است. روش پژوهش حاضر، روش آمیخته بود. در بخش کیفی، از طریق مطالعه پیشینه و روش کتابخانه‌ای سؤالات مصاحبه توسط اعضای هیات علمی مدیریت ورزشی تأیید گردید و جامعه آماری بخش کیفی اساتید هیات علمی دانشگاه بودند و نمونه‌گیری به روش گلوله برفی انجام شد که محقق با ۱۴ مصاحبه نیمه ساختاریافته به اشباع نظری رسید. در بخش کمی جامعه آماری ۶۰۰ نفر، دبیران تربیت بدنی شهرستان شیراز بودند که با نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی و طبق جدول مورگان ۲۳۴ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. از طریق اطلاعات دریافتی از مصاحبه‌ها و انجام کدگذاری از طریق نرم افزار MAXQDA ورژن ۲۰۲۱ پرسشنامه طراحی و روایی سازه آن از طریق تحلیل عامل تاییدی مورد تأیید قرار گرفت. سپس با استفاده از نرم افزار AMOS، مدل نهایی تحقیق ارائه شد. نتایج نشان داد رضایت شغلی دبیران بیشترین تأثیر را در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی دارد و به طور کلی ۹۱ درصد از تغییرات عدالت آموزشی درس تربیت بدنی را می‌توان پیش‌بینی کرد. بنابراین باید به ایجاد انگیزه و برطرف کردن نیازهای شغلی دبیران تربیت بدنی کوشید، تا در پی آن شاهد تلاش و اجرای عدالت آموزشی در درس تربیت بدنی بود.

واژه‌های کلیدی: عدالت آموزشی، دبیران، تربیت بدنی، رضایت شغلی.

۱- مقدمه

عدالت، والاترین ارزش انسانی و گوهری گرانبها در راه تحقق حقوق بشر است. آرمان اصلی انسان‌ها رسیدن به عدالت است. گرینبرگ^۱ بیان می‌کند برای اینکه مدیران اثربخش باشند، باید به شیوه عادلانه عمل کنند و اطمینان داشته باشند که زیردستانشان، فعالیت‌های آنها را عادلانه تفسیر می‌کنند. عدالت در معنی قدیم آن معادل دادن هر چیز به کسی است که استحقاق آن را دارد؛ یعنی با برابرها برابر و با نابرابرها نابرابر برخورد می‌کند و در معنی امروزی آن عدالت که مبتنی بر برابر شناختن انسان‌های جامعه در برخی از حقوق خاص است و عدالت را احقاق حقوق برای تمامی افراد جامعه می‌داند (مهربانی و همکاران، ۲۰۸:۱۴۰۱). سیر تطور تاریخی نشان می‌دهد که عدالت به عنوان نوعی ارزش، بازتاب وضعیت مطلوب جوامع بوده است و چگونگی ترسیم این وضع مطلوب، مبنای شکل‌گیری نهادها، روابط، ساختارها و نظام تعاملی مختلفی در بین افراد بشر شده است (صفری جعفرلو و افروزه، ۱۴۰۰:۱۰۲). یکی از حوزه‌های اجتماعی عمل عدالت، حوزه تعلیم و تربیت است که به نحو مستقیم در وضعیت نهایی توزیع بهره‌مندی‌ها، فرصت‌ها و قدرت در جامعه تأثیر می‌گذارد و از سویی رشد فردی انسان‌ها را نیز متأثر از خود می‌سازد. از ابعاد تحقق عدالت اجتماعی در این حوزه تأمین فرصت‌های یکسان برای دسترسی عموم افراد جامعه به آموزش است و همهٔ آحاد انسانی حق دارند از آموزش و پرورش یکسان برخوردار گردند (شیر کرمی و بختیارپور، ۱۳۹۴:۹۷). به عبارت دیگر، در محیط‌های آموزشی زمانی عدالت تحقق می‌یابد که یادگیرندگان از طریق درونداها و فرآیندها در مدارس، بتوانند اهداف علمی، اعتقادی، اجتماعی و آموزشی را کسب کنند (یمینی و همکاران، ۲۰۱۷:۲۴). این در حالی است که عدالت آموزشی برابر با مساوات نیست، بلکه به معنای توزیع منابع و فرصت‌های آموزشی متناسب با نیاز هر شخص می‌باشد. در واقع عدالت آموزشی به مهیاسازی فرصت‌های برابر، متناسب با نیازهای ویژه هر فرد اشاره دارد؛ زیرا افراد در دانش، مهارت، توانایی، انواع یادگیری و پیشینه فرهنگی و نیازهای آموزشی با هم متفاوت هستند. منظور از فرصت برابر جلوگیری، حذف یا کاهش تبعیض بین افراد از لحاظ جنسیت و نژاد و وضعیت اقتصادی است. البته به جز جنسیت، عوامل اجتماعی و اقتصادی در دسته مهمترین عوامل قرار می‌گیرند و سایر گروه‌ها در هر کشور مانند افراد دارای نقص عضو، گروه‌های سنی، قومی، مذهبی و زبانی هم برای دسترسی برابر به آموزش دچار چالش هستند (مک لود، ۲۰۱۸:۷۸). لازم به ذکر است که رعایت مواردی مانند اصل مساوات در توزیع منابع مالی و انسانی، مشارکت دادن ذینفعان در امور آموزشی و آگاه کردن آن‌ها از برنامه‌ها، انتخاب محتوای درسی متناسب با نیازهای فراگیران، توجه به اصل شایسته‌سالاری در استخدام مربیان و انتخاب مدیران و ... راه‌کارهایی است که برای ایجاد عدالت آموزشی به کاربرده می‌شود (بریگید، ۲۰۲۱:۱۶۵). همچنین آموزش و شاخص‌های آن به عنوان یکی از مهمترین مؤلفه‌های توسعه، با ایفای نقش اساسی و سرنوشت‌ساز خود، در روند توسعه همه‌جانبه نقش بسیار محوری دارند. از این‌رو، توزیع عادلانه و برابری فرصت‌های آموزشی در بُعد کلان نوعی نگاه انسان‌گرایانه را با خود همراه دارد و از اهداف اساسی هر جامعه محسوب می‌شود (هرندی و همکاران، ۱۳۹۸:۵۸). اگرچه حصول این هدف تا حدودی دشوار و زمان‌بر است، اما در جهت جستجوی جهانی عادلانه‌تر و بهتر، ضروری محسوب می‌شود. بنابراین توزیع عادلانه امکانات آموزشی در نهادها از گسترده‌ترین و بحث‌برانگیزترین مباحث در حیطه علوم انسانی است. اهمیت بیشتر عدالت آموزشی در محیط آموزشی و مدارس نسبت به عدالت در سایر حوزه‌ها، به دلیل تأثیرگذاری آن در طول زندگی می‌باشد، زیرا عدالت آموزشی نقش اساسی در افزایش اعتمادبه‌نفس، آینده شغلی، پایگاه اجتماعی و اجتماعی شدن دانش‌آموزان دارد. برای رسیدن به این هدف، مدارس نقش مهمی را در فراهم کردن فرصت‌های برابر و عادلانه آموزشی و آموزش مهارت‌ها دارند و همه محیط‌ها و نظام‌های آموزشی باید نقش خطیر خود را در آماده کردن دانش‌آموزان برای ورود به جامعه و بازار کار ایفا نمایند (رضوانی و همکاران، ۱۳۹۹:۲۶). با توجه به اهمیت آموزش در مدارس، باید از الزامات یکپارچه‌سازی در زمینه آموزش دانش‌آموزان اطمینان حاصل کرد. این امر مستلزم یکپارچگی و انسجام در امر آموزش به دور از هرگونه تبعیض جنسیتی، قومیتی، فرهنگی، اقتصادی و ... است. برای رسیدن به یکپارچگی امکانات و سیستم آموزشی مدارس ابتدا باید فرآیندهای

^۱ Gerinberg

ادغام‌گرایی رخ دهد. ادغام آموزشی در مدارس می‌تواند به تأمین بسیاری از اهداف آموزشی و غیر آموزشی کمک کند (سبق، ۲۰۲۱:۱۵۲۱). نتایج تحقیقات ایشیمارو و تاکاهاشی^۲ (۲۰۱۷) نشان داد برای ایجاد عدالت در محیط‌های آموزشی می‌توان به مشارکت یادگیرنده و یاددهنده و یا والدین و معلمان در تدوین منشور عدالت آموزشی با توجه به منابع فرهنگی محلی تکیه کرد. وارن^۳ (۲۰۱۴) بیان می‌کند در آموزش عمومی نیاز به یک جنبش عدالت آموزشی وجود دارد تا کودکان در هر سنی، نژادی و سطح اقتصادی بتوانند به تحصیل عمومی بپردازند. البته عدالت آموزشی یکی از پرچالش‌ترین مباحث در آموزش است. عدم رعایت عدالت آموزشی می‌تواند بسیاری از کودکان با استعداد را از ادامه مسیر در راه موفقیت، امید و دلسرد کند. ایجاد محیط یادگیری بدون استرس، رساندن دانش‌آموزان به رشد و بالندگی، اجرای یکسان قوانین و مقررات آموزشی برای همه افراد و فراهم نمودن زمینه‌های رسیدن به مهارت و آمادگی برای بازار کار از مقوله‌های عدالت آموزشی است (سنگو، ۲۰۱۱:۳۶). البته چنانچه دام^۴ (۲۰۱۷) اشاره کرده است باید گفت که بسیاری از اصول عدالت آموزشی را با توجه به رابطه بین ورودی‌های آموزشی، خروجی‌ها و استانداردهای توزیع مشخص می‌کنند که چنین اصولی به دیدگاه و فلسفه سیستم آموزشی وابسته است. این رویکرد نشان می‌دهد در کشورهای گوناگون دیدگاه‌ها و الویت‌ها به آموزش می‌تواند متنوع باشد. چنانچه سیاستگذاران و طرفداران حقوق مدنی در ایالات متحده اغلب منافع منفی نابرابری‌های نژادی در مدارس را از لحاظ نگرانی در مورد رقابت اقتصادی جهان آینده در سطح کشور نشان می‌دهند (تیلور، ۲۰۱۷:۴۰۷). در واقع یکی از راه‌های تعریف عدالت، شناسایی بی‌عدالتی است و دو منبع بی‌عدالتی مشهود، یکی ناشی از ساختار و اعمال سیستم آموزشی و دیگری ناشی از زمینه اقتصادی اجتماعی و قومیتی فرهنگی دانش‌آموزان است. توسعه عدالت در آموزش مشابه عدالت در تمام خدمات عمومی ناشی از احساس ذاتی انصاف، احساس قانونی طبیعی است که به ما می‌گوید همه اعضای جامعه ارزش‌های برابری را در برابر قانون دارند و باید دسترسی مساوی به منافع آن جامعه داشته باشند (برویس، ۲۰۱۸:۲۳). این در حالی است که امروزه ورزش به عنوان یک پدیده‌ی اجتماعی پذیرفته شده است. در حال حاضر ورزش و فعالیت بدنی یکی از اهداف مهم دولت‌ها، مدارس و خانواده‌ها به منظور سلامت عموم جامعه است. با این حال چرا امروزه شاهد اضافه وزن دانش‌آموزان و شیوع بیماری در بزرگسالان هستیم؟ تحقیقات نشان می‌دهد تعداد زیادی از دانش‌آموزان به درستی در سطوح کافی فعالیت بدنی شرکت نمی‌کنند و به درستی آموزش نمی‌بینند تا به این منافع دست یابند. مقدار ناکافی فعالیت بدنی در کودکان و دانش‌آموزان به عنوان عامل مهمی در کمک به چاقی و بیماری‌های همه‌گیر شناخته شده است (هانگ جی، ۲۰۱۸:۳). علاوه بر این مشاهده منظم در فعالیت ورزشی، با زندگی بهتر و طولانی‌تر با کاهش ابتلا به بیماری‌های مختلف همراه است. از این‌رو دانش‌آموزان بیش از دیگر گروه‌های سنی به فعالیت بدنی کافی نیاز دارند تا بتوانند به رشد جسمی و تکامل ذهنی کافی برسند (آصفی و عموزاده، ۱۳۹۶:۲۶). از این‌رو اهمیت آموزش درس تربیت بدنی در مدارس روشن می‌شود و اینکه با توجه به حساسیت سلامت جسم و روان دانش‌آموزان از کودکی، که یکی از وظایف اصلی مدارس است، اهمیت استقرار عدالت آموزشی در تدریس این درس احساس می‌شود. همه دانش‌آموزان حق بهره‌مندی از آموزش و یادگیری عادلانه و ساختارمند درس تربیت بدنی را دارند. از این‌رو برای اینکه آموزش تربیت بدنی در مدارس به توسعه اخلاقی و عدالت منجر گردد باید: (۱) قراردادهای اخلاقی؛ (۲) پنل‌های ورزشی؛ (۳) بازی‌های اصلاح شده؛ و (۴) جوایز و پاداش را در رویکردهای آموزشی در نظر گیرند. از آنجا که دروس مختلف در مدرسه دارای ماهیت و ویژگی خاصی نسبت به یکدیگر هستند، احتمالاً نگاه به عدالت هم در گروه‌های مختلف آموزشی متفاوت است (سبزیان و گراوند، ۱۴۰۱:۶۵). مهربانی و تقوایی یزدی (۱۴۰۱) نیز در تحقیقشان با عنوان "شناسایی عوامل مؤثر بر عدالت آموزشی و نقش آن در پویایی و شادابی دانشجویان دانشگاه پیام نور استان تهران جهت ارائه مدل" نشان دادند که عوامل مؤثر بر عدالت آموزشی در سه بعد عدالت توزیعی، عدالت تعاملی و عدالت رویه‌ای می‌باشد و در حوزه فناوری محوری و یادگیرنده پویایی و شادابی دانشجویان دانشگاه است (مهربانی و تقوایی یزدی، ۱۴۰۱:۲۱۰). سبزیان و گراوند (۱۴۰۱)

² Eshimaroo&Takahashi

³ Varen

⁴ Dam

در تحقیقی با عنوان "ارائه مدل علی تاثیر کیفیت کلاسی و عدالت آموزشی بر تقلب تحصیلی با توجه به نقش میانجی خودکارآمدی تحصیلی" دریافته‌اند که بین ادراکات محیط کلاسی، عدالت آموزشی و خودکارآمدی تحصیلی با تقلب رابطه منفی و معناداری وجود دارد (سبزیان و گراوند، ۱۴۰۱: ۶۲). صفری جعفرلو و افروزه (۱۴۰۰) در تحقیقی با هدف "ارائه الگوی کیفی برای توسعه عدالت آموزشی در رشته علوم ورزشی مطالعه موردی دانشگاه جهرم" دریافته‌اند که امکانات، منابع آموزشی، تبعیض تحصیلی، قوانین، ویژگی‌های فردی، اساتید، محتوای درسی و مکان جغرافیایی، شفافیت، توسعه ارزیابی‌ها، آموزش، توسعه محلی و تعامل عوامل دخیل در اجرای عدالت آموزشی هستند و پیشنهاد کردند تعاملات در سطح فراسازمانی و ارتقای آموزش و ارزیابی در بخش سازمانی در جهت کاهش بی عدالتی آموزشی مورد تأکید دانشگاه قرار گیرد (صفری جعفرلو و افروزه، ۱۴۰۰: ۱۰۲). بابانژاد و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان "بررسی نقش میانجی نگرش به تقلب در رابطه بین حمایت اجتماعی و عدالت آموزشی با رفتار تقلب" به این نتیجه دست یافتند که حمایت اجتماعی و عدالت آموزشی بر نگرش به تقلب و رفتار تقلب تاثیر منفی و مستقیم دارند. همچنین حمایت اجتماعی و عدالت آموزشی با میانجی‌گری نگرش نسبت به تقلب بر رفتار تقلب اثر غیرمستقیم دارند (بابانژاد و همکاران، ۲۰۲۰: ۹۰). چیسنال^۵ (۲۰۱۹) در تحقیقش نشان داد که عدالت آموزشی فراهم آوردن فرصت‌های آموزشی برابر برای دانشجویان و دانش‌آموزان است که عدالت آموزشی با برابری در برخوردهای استاد و معلم نسبت به دانشجو و دانش‌آموز به ویژه در کلاس‌هایی که تنوع و تفاوت زیادی بین دانشجویان و دانش‌آموزان وجود دارد، ارتباط دارد (چیسنال، ۲۰۱۹: ۶۸). چودزیکا-کزوپال^۶ (۲۰۱۴) در پژوهشی با جامعه آماری دانشجویان لهستانی، نشان داد که منبع کنترل، حساسیت به عدالت و فلسفه اخلاقی فرد با پذیرش و انجام رفتارهای فریبکارانه تحصیلی دارای رابطه معنادار هستند (چودزیکا-کزوپال، ۲۰۱۴: ۸۱).

با توجه به اهمیت درس ورزش و تربیت بدنی در سلامت جسم و روان دانش‌آموزان، حساسیت بیشتری در آموزش این درس نسبت به سایر دروس احساس می‌شود، بنابراین حیطه‌های عدالت آموزشی در تدریس این درس بیش از سایر دروس اهمیت دارد. در آموزش این درس بایستی به دنبال ساختارسازی و عدالت‌محوری بود. همچنین عدالت آموزشی یکی از ابعاد عدالت اجتماعی است که در جهت ارتقاء آموزش، حرفه‌ای شدن و کسب صلاحیت‌های حرفه‌ای دانش‌آموزان در امر ورزش، ضروری است. بنابراین هدف از مطالعه حاضر شناسایی عوامل عدالت سازمانی در تدریس درس تربیت بدنی در مدارس شهرستان شیراز و ارائه الگو می‌باشد.

۲- ادبیات تحقیق

۲-۱- عدالت سازمانی

واژه عدالت سازمانی برای اولین بار توسط گرینبرگ^۷ در دهه ۱۹۷۰ بیان گردید. فرناندس و وامله به نقل از گرین برگ بیان می‌دارند که عدالت سازمانی به رفتارهای منصفانه و عادلانه سازمان‌ها با کارکنان شان اشاره دارد. (امیرخانی، پورعزت، ۱۳۸۷). در آخرین دهه‌های قرن بیستم بیشتر توجهات اندیشمندان و پژوهشگران حول محور عدالت سازمانی به عنوان یک مفهوم و موضوع اصلی تحقیق در روانشناسی صنعتی و سازمان، مدیریت منابع انسانی و رفتار سازمانی بوده است. (رضائیان، ۱۳۸۶).

گرینبرگ در یک مطالعه وضعیت تحقیق در گذشته، حال و آینده در عدالت سازمانی را مورد ارزیابی قرار داد، مطرح کرده است که تحقیقات مربوط به عدالت سازمانی ممکن است به طور بالقوه بسیاری از متغیرهای مربوط به رفتار سازمانی را تبیین کند. (گرینبرگ، ۱۹۹۰).

⁵ Chisnale

⁶ Chodzika Kezoopal

⁷ Gerinberg

عدالت سازمانی درکی است که کارکنان از منصفانه بودن برخورد سازمان با آنها دارند (نادیری و تانوا^۸، ۲۰۱۰). عدالت سازمانی اصطلاحی است که برای توصیف نقش عدالت که به طور مستقیم با موقعیت های شغلی ارتباط دارد به کار می رود. علی الخصوص در عدالت سازمانی مطرح می شود که باید با چه شیوه هایی با کارکنان رفتار شود تا احساس کنند به صورت عادلانه با آنها برخورد شده است (نعامی و شکرکن، ۱۳۸۵). همچنین به نظر مورمن^۹ عدالت سازمانی به صورت مجموع عدالت توزیعی، رویه ای و مراوده ای تعریف می شود. فرهنگ لغات آکسفورد عدالت را به عنوان حفظ حقوق با اعمال اختیار و قدرت و دفاع از حقوق با تعیین پاداش یا تنبیه توصیف کرده است. اما آنچه در تعاریف این واژه به مفهوم عدالت سازمانی نزدیکتر است مفهوم عدالت به معنای برابری و تساوی، دادگری و انصاف، داوری با راستی و درستی در رفتار با کارکنان در سازمان است (حسین زاده و ناصری، ۱۳۸۹).

۲-۲- شغل

شغل از نظر لغوی، به معنای به کار واداشتن افراد است و آن چه مایه ی مشغولیت است، از طریق اشتغال، فرد فعالانه در جریان تولید و خدمات مشارکت می کند و دستمزد نقدی یا جنسی دریافت می کند. لغت نامه ی الکترونیکی دهخدا، شغل به معنای گروهی از وظایف در ارتباط با عملکرد های مشابه که توسط فرد جهت دریافت دستمزد انجام می شود تعریف می گردد. به طور خلاصه می توان گفت شغل به معنای کاری که فرد، مشغول به انجام آن است و از طریق آن، هم انجام وظیفه می کند و هم امرار معاش می نماید و با گروهی از موقعیت های مشابه در یک موسسه، اداره یا کارگاه که افراد واجد شرایط، می توانند این موقعیت ها را احراز کنند و وظایف محوله را انجام دهند به شغل تعبیر می گردد (ریاحی، ۱۳۹۰).

۲-۳- رضایت شغلی

گرچه مباحث گوناگونی جهت مطالعه و بررسی در حیطه ی منابع انسانی وجود دارد، رضایت شغلی یکی از مباحث اصلی در این حیطه است که توجه شاغلین و همچنین دانشمندان اجتماعی را به خود جلب کرده است. رضایت شغلی از دید محققان با عبارات متفاوتی تعریف شده است که در زیر به برخی از این تعاریف اشاره می گردد. رضایت شغلی به عنوان احساس مطلوب پایدار حاصل از ارزشیابی، واکنش عاطفی فرد نسبت به شغلش، گرایش فرد نسبت به شغلش، تعریف می گردد (زارعی، ۱۳۹۱). رضایت شغلی عبارت است از نگرش افراد در مورد شغلشان که میزان احساسات مثبت و یا منفی در مورد جنبه های درونی و یا بیرونی شغل را در بر می گیرد (منگوک^{۱۰}، ۲۰۰۲). رضایت شغلی عبارت است از نوع نگرش فرد نسبت به شغل خویش و به مجموع تمایلات یا احساسات مثبت که افراد نسبت به شغل خود دارند اطلاق می گردد. به عبارتی رضایت شغلی متأثر از عوامل متعددی مانند حقوق و دستمزد، ارتباطات، سیاست ها، رویه ها، ابعاد شغلی، نظم کار و ویژگی های شخصیتی کارکنان می باشد (مک^{۱۱}، ۲۰۰۳).

۳- روش تحقیق

۳-۱- جامعه آماری و روش نمونه گیری

پژوهش حاضر آمیخته و از نوع اکتشافی متوالی است. در ابتدا از روش تحقیق کیفی و سپس کمی استفاده گردید. ابتدا از طریق مطالعه پیشینه و روش کتابخانه ای، فهرست مقدماتی مؤلفه های بی عدالتی شناسایی شد. فهرست مقدماتی به عنوان سؤالات مصاحبه و ابزار اولیه جمع آوری داده ها در بخش کیفی مدنظر قرار گرفت. در مرحله بعد سه جلسه با اساتید هیات علمی حوزه تربیت بدنی که سابقه فعالیت در ورزش مدارس را داشتند، به عنوان گروه های کانونی برگزار گردید و سؤالات

⁸ Nadiri and Tanva

⁹ Mormen

¹⁰ Menguc

¹¹ Macc

مصاحبه نیمه ساختاریافته مشخص گردید. جامعه آماری تحقیق حاضر در بخش کیفی، شامل اساتید هیات علمی دانشگاه که سابقه فعالیت و تدریس درس تربیت بدنی در مدارس شهرستان شیراز را داشتند، بود. نمونه‌گیری این بخش به صورت گلوله برفی انجام شد، که محقق با ۱۴ مصاحبه نیمه‌ساختاریافته به اشباع نظری رسید. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات و جملات مصاحبه‌ها، چندین بار یادداشت‌ها مرور شد. داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها، در گروه‌های مفهومی یکسان، کدگذاری و طبقه‌بندی و سپس به صورت کیفی تحلیل شدند. کدگذاری در این تحقیق به صورت باز و محوری و انتخابی انجام شد. سپس در بخش کمی، با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌های مصاحبه و کدگذاری‌های بخش کیفی، پرسشنامه محقق ساخته طراحی گردید. روایی پرسشنامه توسط اساتید مدیریت ورزشی تایید و سپس پرسشنامه جهت محاسبه پایایی به صورت پایلوت بین ۵۰ نفر از جامعه آماری توزیع گردید که با بررسی و تایید تحلیل عاملی، پرسشنامه نهایی شد و توزیع پرسشنامه در جامعه آماری انجام شد. جامعه آماری بخش کمی، شامل ۶۰۰ نفر (۲۹۳ نفر شش ساله اول و ۳۰۷ نفر شش ساله دوم) از دبیران تربیت بدنی شهرستان شیراز بودند. نمونه‌گیری بر اساس جدول مورگان ۲۳۴ نفر و به صورت نمونه‌گیری طبقه‌ای- تصادفی انجام گردید. از ۲۳۴ نفر نمونه آماری، ۱۱۸ نفر مقطع شش ساله اول و ۱۱۶ نفر مقطع شش ساله دوم بودند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، با استفاده از نرم افزار **MAXQDA** از سه مرحله کدگذاری برای دسته بندی مؤلفه‌های شناسایی شده استفاده گردید. کدگذاری با استفاده از مطالعات قبلی و نظر متخصصان انجام شد. سپس از طریق نرم افزار **SPSS** تحلیل عاملی بررسی گردید و پرسشنامه نهایی تحقیق تنظیم و تایید شد و مدل نهایی از طریق نرم افزار **AMOS** طراحی گردید.

جدول شماره ۱. ویژگی جمعیت شناختی پاسخ دهندگان

تعداد	درصد	شرح	موارد
۱۸۰	٪۷۶	زن	جنسیت
۵۴	٪۲۴	مرد	
۸۵	٪۳۷	زیر ۳۰ سال	سن
۷۵	٪۳۲	۳۱ تا ۴۰ سال	
۵۴	٪۲۳	۴۱ تا ۵۰ سال	
۲۰	٪۸	۵۱ سال و بالاتر	
۴۰	٪۱۷	دیپلم	تحصیلات
۳۵	٪۱۵	فوق دیپلم	
۱۳۰	٪۵۶	لیسانس	
۲۹	٪۱۲	فوق لیسانس و دکترا	

۴-۲- ابزار

در این تحقیق برای جمع‌آوری داده‌های لازم از پرسشنامه محقق ساخته بهره گرفته شده است. شایان ذکر است که در پرسشنامه از طیف پنج عاملی لیکرت استفاده شده است. پرسشنامه استفاده شده دارای دو بخش می‌باشد. بخش اول، شامل سه سوال در مورد ویژگی جمعیت شناختی کارکنان می‌باشد. در بخش دوم، ۱۵ سوال برای سنجش سه متغیر تحقیق در نظر گرفته شده است.

۴-۳- روایی (سازه و محتوا)

در تحقیق حاضر، برای ارزیابی روایی پرسش‌نامه، از روایی محتوا و سازه استفاده شده است. به‌منظور ارزیابی روایی محتوای پرسش‌نامه از نظرات ۱۵ خبره در این زمینه که همگی از اساتید دانشگاه شیراز بودند بهره گرفته شد. برای ارزیابی روایی سازه پرسش‌نامه نیز از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شده است. جدول شماره ۲ نشان می‌دهد که پرسش‌نامه تحقیق از روایی سازه قابل قبولی برخوردار می‌باشد.

جدول شماره ۲. روایی سازه

اندازه	نکویی برازش
۸۹۷۷.۲	Chi-Square/df
۰	P-value
۰,۰۸۱	Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)
۰,۹۶	Normed Fit Index (NFI)
۰,۹۶	Non-Normed Fit Index (NNFI)
۰,۹۷	Comparative Fit Index (CFI)
۰,۹۷	Incremental Fit Index (IFI)
۰,۹۵	Relative Fit Index (RFI)
۰,۹۰	Goodness of Fit Index (GFI)

۵- یافته‌های تحقیق

در ابتدا اطلاعات دریافتی از مصاحبه‌ها به دقت بررسی شد. جملاتی که به مفاهیم خاص و معناداری اشاره داشتند، تحت عنوان یک نام کدگذاری شدند و کدگذاری اولیه انجام گردید. سپس بدون هیچ محدودیتی کدهای اولیه‌ای که معانی و مفاهیم یکسان و مشترک داشتند تحت یک نام کدگذاری شدند و مقولات فرعی ایجاد شد. جدول ۱ نمونه‌ای از کدگذاری باز را نشان می‌دهد.

جدول ۱: نمونه‌ای از کدگذاری باز

مقوله فرعی	کد اولیه	واحد معنادار
کیفیت فضای آموزش	فضابندی عادلانه	(p13) فضای مناسب و برابر برای آموزش ورزش برای همه دانش‌آموزان در همه مدارس ایجاد شود.
کیفیت امکانات آموزش	امکانات ورزشی استاندارد	(P01) فضای ورزشی مطابق با استانداردهای علمی و تخصصی باشد.
انگیزه ورزشی	جذابیت ورزشی	(P08) همه مدارس باید دارای طراحی جذاب و شاد باشند و از حیاط پویا بهره‌مند شوند.
	آگاهی بخشی ورزشی (دانش‌آموزان)	(P11) دانش‌آموزان را باید از فواید ورزش و فعالیت بدنی آگاه کرد.

عوامل انگیزشی	انگیزه تلاش	(P09) محیط کار برای دبیران تربیت بدنی به شکلی باشد، که معلم شرایط پیشرفت و ارتقا را داشته باشند.
	قدردانی برای انجام کار	(P01) در مناسبت‌های مختلف از دبیران تربیت بدنی قدردانی به عمل آید.
عوامل بهداشتی	روابط متقابل دبیران	(p14) مدیران مدارس روابط بین دبیران دروس مختلف را سازنده کنند و روحیه همدلی را بین دبیران نهادینه کنند.
	امنیت شغلی	(p14) دبیران تربیت بدنی از ثبات شغلی برخوردار باشند.
ویژگی‌های درونی	ویژگی‌های درونی	(p01) علاقه دانش‌آموز به بازی، ورزش، تحرک و هیجان به پرداختن به ورزش در اوقات فراغت تاثیر دارد. انتخاب نوع ورزش مثل انجام ورزش به شکل انفرادی، گروهی، رقابت‌پذیری و ... از ویژگی‌های درونی او محسوب می‌شود.
علائق ورزشی	تمایلات ورزشی	(p09) گاهی دانش‌آموز به انجام ورزش علاقه دارد اما مشخصا رشته ورزشی خاص و تمایل دانش‌آموز به چگونگی پرداختن به آن مشخص نیست.
	شناخت و ادراکات ورزشی	(p04) کودک بایستی ضرورت پرداختن به ورزش را احساس کند و به درک لازم از فواید ورزش برسد.
مکان سنجی ورزشی	دسترسی مکانی	(p10) به مکان‌ها و سالن‌های ورزشی اختصاصی در مدارس دسترسی راحتی باشد.
	مکان یابی رویداد	(p01) برای برگزاری المپیاد ورزشی با توجه به تعداد دانش‌آموزان و رشته‌های فعال مکان مناسب پیش بینی شود.
	تطابق مکان جغرافیا با رشته‌های ورزشی	(P02) به لحاظ جغرافیایی امکان برگزاری و آموزش رشته‌های مختلف ورزشی در مدارس باشد.
شرایط آب و هوایی	شرایط آب و هوایی	(P09) وجود بعضی مدارس در شهرهای با آب و هوای سخت آموزش و یادگیری این درس را در مدارس سخت می‌کند.
استاندارد بودن زیرساخت‌ها	ایمنی زیرساخت‌ها	(P08) در حیاط مدرسه محیطی برای آموزش درس ورزش در نظر گرفته شود که موجب آسیب و صدمه به دانش‌آموزان نشود و در سالن‌های ورزشی مدارس فاصله‌های طولی استاندارد و نکات ایمنی رعایت گردد. همچنین وسایل ورزشی استاندارد و ایمن باشند.
	امنیت زیرساخت‌ها	(P08) چنانچه سالن ورزشی مدارس در محلی بیرون از مدرسه است، میطی امن باشد که رفت و آمد دانش‌آموزان دچار مشکل نباشد.
گزارش دانش دبیران تربیت بدنی	گزارش دانش صریح دبیران تربیت بدنی	(P01) سالانه سوابق تحصیلی و ورزشی دبیران تربیت بدنی بررسی شود.
	گزارش دانش پنهان دبیران تربیت بدنی	(P01) سالانه فعالیت‌ها و تجارب ورزشی دبیران تربیت بدنی بررسی شود.
مدیریت کلاس	تسلط بر کلاس	(p02) دبیران تربیت بدنی بایستی توانایی کنترل و نظم کلاس را داشته باشند.
	سبک آموزش	(p06) بر نحوه سبک آموزش دبیر نظارت شود.
	تسهیم تجارب	(p11) دبیران تربیت بدنی تجارب خود را از تدریس به اشتراک گذارند.
ارزیابی	نمره‌دهی منصفانه	(p14) نمره‌دهی دبیران تربیت بدنی طبق معیار، نورم‌ها و استانداردها باشد.

	ارزیابی عملکرد معلم	(p12) تکمیل پرسشنامه ارزیابی عملکرد دبیر از سوی دانش آموزان و والدین آنها انجام شود.
توزیع عادلانه دبیران	انگیزه شغلی در مدارس محروم	(p09) در انتخاب دبیر تربیت بدنی مناطق محروم توجه ویژه داشت و به دنبال انگیزه شغلی دبیران این مناطق بود.
	همسویی در دریافتی	(p09) تمام دبیران حق التدریس در مدارس مختلف حق التدریس یکسان دریافت کنند.
جذب عادلانه دبیران	بومی‌گرایی در جذب	(p10) به جذب دبیران بومی توجه ویژه شود.
	تخصص‌گرایی عادلانه در جذب	(p10) دبیران با سطح تحصیلات و تجربه مرتبط و بالا در استان‌ها و مدارس مختلف کشور به نسبت مساوی به کارگیری شوند.
	برون‌سپاری آموزشی	(p14) در دوره‌های ضمن خدمت جهت آموزش از مربیان و ورزشکاران قهرمان استفاده شود.
تشکیل تیم‌های ورزشی	تشکیل تیم‌های ورزشی	(p02) تشکیل تیم ورزشی در مدارس یکی از وظایف اصلی دبیر این درس است.
برگزاری المپیاد ورزشی	المپیاد ورزشی	(p02) المپیاد ورزشی باید مستمر و منظم به بهترین نحو انجام شود و همه دانش آموزان در برگزاری آن نقش داشته باشند.

فرایند کدگذاری‌ها (مقولات فرعی) تا جایی انجام شد که دیگر کدها مفاهیم کاملاً مستقل از هم داشتند و زیرمجموعه هم قرار نمی‌گرفتند و کدهای محوری یا همان مقولات اصلی مشخص شدند. در کدگذاری انتخابی، فرایند یکپارچه‌سازی و بهبود مقوله‌ها صورت می‌گیرد. به عبارتی دیگر یافته‌های مراحل کدگذاری قبلی را گرفته، مقوله محوری انتخاب گردید، به شکلی نظام‌مند به دیگر مقوله‌ها ربط داده شد، آن روابط اثبات گردیدند و مقوله‌هایی را که به بهبود و توسعه بیشتری نیاز داشتند، تکمیل گردیدند. بنابراین، مقوله محوری، بخش بسیار مهمی از یکپارچه‌سازی و بهبود مقوله‌هاست. جدول ۲ کدگذاری محوری و انتخابی را نشان می‌دهد.

جدول ۲: کدگذاری محوری و انتخابی

کد انتخابی	مقوله اصلی (کد محوری)	مقوله فرعی
عوامل علی	سطح آموزشی	کیفیت فضای آموزش
		کیفیت امکانات آموزش
عوامل زمینه‌ای	انگیزه ورزشی	انگیزه ورزشی
	رضایت شغلی دبیران	عوامل انگیزشی
		عوامل بهداشتی

عوامل مداخله گر	ویژگی های فردی	ویژگی های درونی
		علائق ورزشی
	زیرساخت ورزشی	مکان سنجی ورزشی
		شرایط آب و هوایی
		استاندارد بودن زیرساختها
راهبردها	نظارت و ارزیابی	گزارش دهی دانش دبیران تربیت بدنی
		مدیریت کلاس
		ارزیابی
	بکارگیری عادلانه دبیران	توزیع عادلانه دبیران ورزش
		جذب عادلانه دبیران ورزش
	توسعه مشارکت ورزشی	تشکیل تیم های ورزشی
		برگزاری المپیاد ورزشی

جهت انجام تحلیل عاملی اکتشافی، ابتدا برای حصول اطمینان از کفایت حجم نمونه از آزمون KMO استفاده شد. سپس از آن جا که همبستگی بین پرسش های آزمون زیربنای تحلیل عوامل است، برای این که مشخص شود همبستگی بین متغیرها برابر صفر نیست از آزمون کرویت بارتلست استفاده گردید که نتایج آن در جدول ۳، آمده است. همان گونه که در جدول ۳ مشاهده می-شود مقادیر به دست آمده برای شاخص کایزر-مایر-الکین بالاتر از ۰/۶ است، و سطح معنی داری آزمون کرویت بارتلست نیز کم تر از ۰/۰۵ است بنابراین در پژوهش حاضر، تحلیل عاملی روی گویه های پرسشنامه ۳۰ سؤالی عدالت آموزشی مورد تایید است.

جدول ۳. آزمون کفایت نمونه‌برداری و کرویت بارتلت عدالت آموزشی

نوع آزمون	مقدار KMO	درجات آزادی	خی دو	سطح معناداری
آزمون کایزر-مایر-الکین (KMO)	۰/۸۶	-	-	-
آزمون کرویت بارتلت	-	۲۸	۱۵۵۷/۵۳۱	۰/۰۰۱

هدف تحلیل عاملی اکتشافی خلاصه کردن متغیرها در تعدادی عامل است. پس برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی باید روش استخراج عامل‌ها و معیار تعیین آن‌ها مشخص شود. برای استخراج عامل‌ها روش‌های مختلفی وجود دارد که برحسب مقدار و نوع واریانس که توسط متغیرهای هر عامل در مدل توجیه می‌شود، متفاوتند. اساسی‌ترین این روش‌ها، تجزیه مؤلفه‌های اصلی است. سه شاخص مقدار ویژه، واریانس تجمعی و واریانس درصدی برای تبیین در روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی گزارش می‌شود که در جدول ۴ برای مقیاس این تحقیق نشان داده شده است. پس از بررسی تحلیل عاملی اکتشافی مشخص گردید که برای مقیاس ۳۰ سؤالی عدالت آموزشی در درس تربیت بدنی، ۸ مؤلفه یا عامل مؤثر شناسایی می‌شود که نتایج آن در جدول زیر ارائه گردیده است. نتایج تحلیل عاملی ارائه شده در جدول ۴ نشان داد که سؤالات عدالت آموزشی در درس تربیت بدنی پس از شناسایی ۸ عامل برای مقیاس مذکور در مجموع کل واریانس را شامل می‌شود. یعنی با عامل‌بندی گویه‌ها می‌توانیم تا حدود ۱۰۰ درصد از واریانس عدالت آموزشی در درس تربیت بدنی را بر اساس ۸ عامل شناسایی کنیم. مقادیر برای هر یک از ۸ عامل نیز در جدول مذکور ارائه شده است.

جدول ۴. نتایج واریانس‌های تشریح شده

مقادیر ویژه استخراجی پس از چرخش			مقادیر ویژه استخراجی قبل از چرخش		
واریانس تجمعی	واریانس تبیین شده	مقدار ویژه	واریانس تجمعی	واریانس تبیین شده	مقدار ویژه
۶۹/۶۵۵	۶۹/۶۵۵	۵/۵۷۲	۶۹/۶۵۵	۶۹/۶۵۵	۵/۵۷۲
۸۱/۵۲۲	۱۱/۸۶۷	۰/۹۴۹	۸۱/۵۲۲	۱۱/۸۶۷	۰/۹۴۹
۹۱/۱۲۹	۹/۶۰۷	۰/۷۶۹	۹۱/۱۲۹	۹/۶۰۷	۰/۷۶۹
۹۶/۴۴۵	۵/۳۱۶	۰/۴۲۵	۹۶/۴۴۵	۵/۳۱۶	۰/۱۳۹
۹۸/۱۸۵	۱/۷۴۰	۰/۱۳۹	۹۸/۱۸۵	۱/۷۴۰	۰/۱۳۹

۹۹/۳۳۹	۱/۱۵۵	۰/۰۹۲	۹۹/۳۳۹	۱/۱۵۵	۰/۰۹۲
۹۹/۷۶۸	۰/۴۲۸	۰/۰۳۴	۹۹/۷۶۸	۰/۴۲۸	۰/۰۳۴
۱۰۰/۰۰۰	۰/۲۳۲	۰/۰۱۹	۱۰۰/۰۰۰	۰/۲۳۲	۰/۰۱۹

همانطور که از اطلاعات جدول ۵ قابل مشاهده است، سطح آموزش توانایی پیش بینی ۳/۲ درصد از تغییرات عدالت آموزشی درس تربیت بدنی را دارد. علاوه بر آن ضریب تاثیر سطح آموزش بر جذب عدالت آموزشی درس تربیت بدنی ۰/۱۷۸ می باشد. با توجه به مثبت بودن ضریب تاثیر باید گفت که با افزایش یک انحراف معیار در سطح آموزش در میزان عدالت آموزشی درس تربیت بدنی به میزان ۰/۱۷۸ انحراف معیار افزایش خواهد یافت. لذا می توان گفت سطح آموزش در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی تاثیر و نقش دارد. بکارگیری عادلانه دبیران توانایی پیش بینی ۱/۷ درصد از تغییرات عدالت آموزشی درس تربیت بدنی را دارد. علاوه بر آن ضریب تاثیر بکارگیری عادلانه دبیران در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی ۰/۱۳۲ می باشد. با توجه به مثبت بودن ضریب تاثیر باید گفت که با افزایش یک انحراف معیار در بکارگیری عادلانه دبیران میزان عدالت آموزشی درس تربیت بدنی به میزان ۰/۱۳۲ انحراف معیار افزایش خواهد یافت. لذا می توان گفت بکارگیری عادلانه نقش و تاثیر مثبت در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی دارد. انگیزه ورزشی توانایی پیش بینی ۲/۷ درصد از عدالت آموزشی درس تربیت بدنی را دارد. علاوه بر آن ضریب تاثیر انگیزه ورزشی بر عدالت آموزشی درس تربیت بدنی ۰/۱۶۵ می باشد. با توجه به مثبت بودن ضریب تاثیر باید گفت که با افزایش یک انحراف معیار در انگیزه ورزشی میزان عدالت آموزشی درس تربیت بدنی به میزان ۰/۱۶۵ انحراف معیار افزایش خواهد یافت. لذا می توان گفت انگیزه ورزشی نقش و تاثیر مثبت بر عدالت آموزشی درس تربیت بدنی دارد. علاوه بر این نتایج نشان داد که ویژگی های فردی توانایی نقش و تاثیر در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی را ندارد، زیرا سطح معناداری، معنادار نشده است. نظارت و ارزیابی توانایی پیش بینی ۸/۶ درصد از تغییرات عدالت آموزشی درس تربیت بدنی را دارد. علاوه بر آن ضریب تاثیر نظارت و ارزیابی بر عدالت آموزشی درس تربیت بدنی ۰/۲۹۳ می باشد. با توجه به مثبت بودن ضریب تاثیر باید گفت که با افزایش یک انحراف معیار در نظارت و ارزیابی میزان عدالت آموزشی درس تربیت بدنی به میزان ۰/۲۹۳ انحراف معیار افزایش خواهد یافت. لذا می توان گفت نظارت و ارزیابی نقش و تاثیر مثبت در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی دارد. رضایت شغلی دبیران توانایی پیش بینی ۱۵/۳ درصد از تغییرات عدالت آموزشی درس تربیت بدنی را دارد. علاوه بر آن ضریب تاثیر رضایت شغلی دبیران بر عدالت آموزشی درس تربیت بدنی ۰/۲۹۱ می باشد. با توجه به مثبت بودن ضریب تاثیر باید گفت که با افزایش یک انحراف معیار در رضایت شغلی دبیران میزان عدالت آموزشی درس تربیت بدنی ۰/۲۹۱ انحراف معیار افزایش خواهد یافت. لذا می توان گفت رضایت شغلی دبیران نقش و تاثیر مثبت در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی دارد. توسعه مشارکت فردی توانایی پیش بینی ۱۰/۶ درصد از تغییرات عدالت آموزشی درس تربیت بدنی را دارد. علاوه بر آن ضریب تاثیر توسعه مشارکت فردی بر عدالت آموزشی درس تربیت بدنی ۰/۳۲۶ می باشد. با توجه به مثبت بودن ضریب تاثیر باید گفت که با افزایش یک انحراف معیار در توسعه مشارکت فردی میزان عدالت آموزشی درس تربیت بدنی به میزان ۰/۳۲۶ انحراف معیار افزایش خواهد یافت. لذا می توان گفت توسعه مشارکت فردی نقش و تاثیر مثبت در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی دارد. زیرساخت ورزشی توانایی پیش بینی ۹/۴ درصد از تغییرات عدالت آموزشی درس تربیت بدنی را دارد. علاوه بر آن ضریب تاثیر زیرساخت ورزشی بر عدالت آموزشی درس تربیت بدنی ۰/۳۰۷ می باشد. با توجه به مثبت بودن ضریب تاثیر باید گفت که با افزایش یک انحراف معیار در زیرساخت ورزشی میزان عدالت آموزشی درس تربیت بدنی به میزان ۰/۳۰۷ انحراف معیار افزایش خواهد یافت. لذا می توان گفت زیرساخت ورزشی نقش و تاثیر مثبت در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی دارد.

جدول ۵. نتایج ضریب تعیین و عوامل عدالت آموزشی درس تربیت بدنی

R	R ²	Adjusted R ²	Beta	T	Sig	
۰/۱۷۸	۰/۰۳۲	۰/۰۲۸	۰/۱۴۳	۱۴/۸۸۱	۰/۰۰۱	سطح آموزش
۰/۱۳۲	۰/۰۱۷	۰/۰۱۳	۰/۲۷۹	۲۵/۳۱۲	۰/۰۰۱	بکارگیری عادلانه دبیران
۰/۱۶۵	۰/۰۲۷	۰/۰۲۳	۰/۰۷۰	۴/۲۸۲	۰/۰۰۱	انگیزه ورزشی
۰/۱۲۵	۰/۰۱۶	۰/۰۰۱	۰/۰۴	۰/۴۰۵	۰/۰۰۱	ویژگی های فردی
۰/۲۹۳	۰/۰۸۶	۰/۰۸۲	۰/۱۲۵	۹/۹۰۵	۰/۰۰۱	نظارت و ارزیابی
۰/۲۹۱	۰/۱۵۳	۰/۱۴۹	۰/۱۹۳	۱۴/۳۴۰	۰/۰۰۱	رضایت شغلی دبیران
۰/۳۲۶	۰/۱۰۶	۰/۱۰۲	۰/۳۵۴	۲۶/۶۳۰	۰/۰۰۱	توسعه مشارکت فردی
۰/۳۰۷	۰/۰۹۴	۰/۰۹	۰/۲۷۹	۱۶/۲۱۹	۰/۰۰۱	زیرساخت ورزشی

برای دستیابی به مدل نهایی، مؤثرترین متغیرها انتخاب شده و وارد مدل شدند. مدل عوامل عدالت آموزشی درس تربیت بدنی در شکل ۱ قابل مشاهده است. همچنین جدول ۶ مقدار پیشنهادی شاخص های برازش داده-مدل را نشان می دهد. در این جدول مقدار بدست آمده این شاخص ها به وسیله تحلیل مسیر نیز قابل مشاهده است. همانگونه که مشاهده می شود، مقادیر متناسب شاخص های برازش، نشانگر سازگاری مناسب داده، مدل است.

جدول ۶. میزان قابل انتظار محاسبه شده شاخص های برازش داده مدل

نتیجه	ملاک	مقادیر مشاهده شده	شاخص های برازش	
			Chi ²	دو خ
تایید	مقدار کوچکتر	۱۲۴/۳۴	χ ²	دو خ
تأیید	کمتر از ۰/۰۵	۰/۰۰۱	Prob	سطح معناداری
تایید	بیش از ۰/۸۰	۰/۸۱	AGFI	شاخص نیکویی برازش اصلاح شده
تایید	مقدار کوچکتر	۰/۰۵	RMR	ریشه میانگین مربعات باقیمانده
تایید	بیش از ۰/۹۰	۰/۹۵	CFI	شاخص برازش تطبیقی

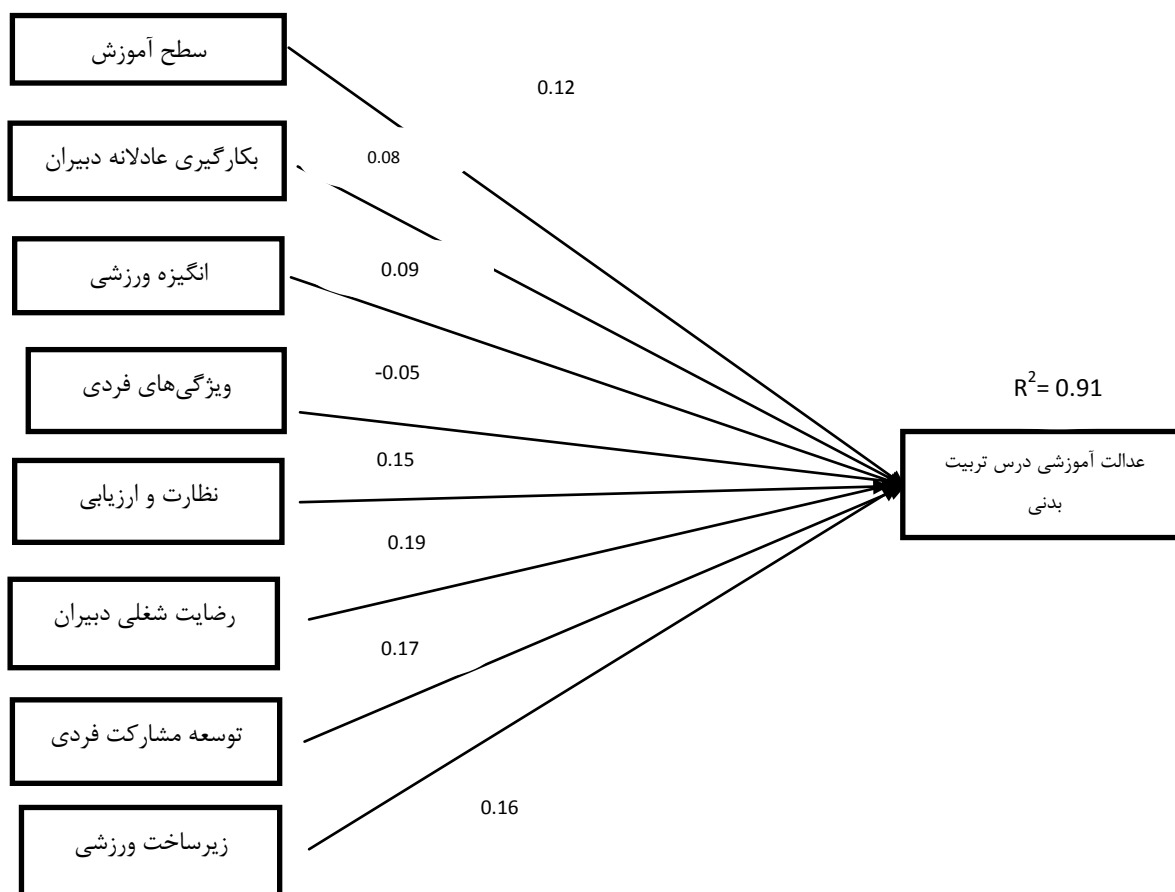
				بنترل	
تایید	بیش از ۰/۹۰	۰/۹۵	IFI	شاخص برازندگی فزاینده	برازش تطبیقی
تایید	بیش از ۰/۹۰	۰/۹۵	NFI	شاخص برازش هنجار شده	
تایید	بیش از ۰/۹۰	۰/۹۰	RFI	شاخص برازش نسبی	
تایید	بیش از ۰/۶۰	۰/۶۷	PNFI	شاخص برازش تعدیل یافته هنجار شده	برازش مقتصد

جدول ۷ تاثیر مستقیم و سطح معناداری متغیرها را بر عدالت آموزشی درس تربیت بدنی را نشان می دهد. با توجه به ضریب تاثیر مستقیم استاندارد شده بر عدالت آموزشی درس تربیت بدنی باید گفت رضایت شغلی دبیران بیشترین تاثیر را در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی دارد. رضایت شغلی دبیران بر عدالت آموزشی درس تربیت بدنی ضریب تاثیر مستقیم ۰/۱۹ دارد. ویژگی های فردی با ضریب تاثیر ۰/۰۵- نشان می دهد، با افزایش یک انحراف معیار در ویژگی های فردی، به میزان ۰/۰۵ انحراف معیار در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی کاهش خواهد یافت. به طور کلی این ۸ متغیر توانایی پیش بینی ۹۱ درصد از تغییرات عدالت آموزشی درس تربیت بدنی را دارند.

جدول ۷: میزان اثرات استاندارد شده مستقیم متغیرها بر عدالت آموزشی درس تربیت بدنی

مسیر	اثر مستقیم	S.E	C.R	P
سطح آموزش ← عدالت آموزشی	۰/۱۲	۰/۱۱	۲/۷۸	*
بکارگیری عادلانه ← عدالت آموزشی	۰/۰۸	۰/۰۶	۲/۵۸	*
انگیزه ورزشی ← عدالت آموزشی	۰/۰۹	۰/۰۹	۱/۹۹	*
ویژگی های فردی ← عدالت آموزشی	-۰/۰۵	۰/۰۹۵	۲/۶۵	*
نظارت و ارزیابی	۰/۱۵	۰/۱۲۶	۳/۲۰	*

				← عدالت آموزشی
**	۳/۵۶	۰/۱۴۷	۰/۱۹	رضایت شغلی ← عدالت آموزشی
*	۳/۲۷	۰/۱۲۷	۰/۱۷	توسعه مشارکت فردی ← عدالت آموزشی
*	۳/۲۴	۰/۱۲۳	۰/۱۶	زیرساخت ورزشی ← عدالت آموزشی

۶- بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق نشان می‌دهد، رضایت شغلی دبیران بیشترین نقش را در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی دارد. بنابراین توجه به نیازهای شغلی دبیران تربیت بدنی اهمیت بسیاری در اجرای عدالت آموزشی در تدریس این درس دارد. از اینرو بایستی به نیازهای بهداشتی در کار شامل حقوق و مزایا، محیط و شرایط کار و نیازهای محتوایی شامل ماهیت و محتوای کار، پیشرفت و موفقیت شغلی دبیران تربیت بدنی توجه ویژه شود. این در حالی است که حقوق و مزایای مطلوب موجب مسئولیت بالا و به

دنبال آن ایجاد انگیزه برای دبیران خواهد شد. همچنین محیط مناسب کاری با بالا بردن سطح آرامش خاطر و حس امنیت، راندمان و بازدهی دبیران را افزایش می‌دهد. لازم به ذکر است در این خصوص رعایت ارگونومی در محیط کار بسیار حائز اهمیت است. علاوه بر این سطح تحصیلات، تخصص و تجربه ورزشی دبیران، علاقه و انگیزه شخصی آنها را در جهت انجام وظایف یا حتی فراتر از آن به دنبال خواهد داشت. همچنین زمانی که دبیران احساس کنند که تلاش آنها دیده می‌شود و در قبال آن پاداش مادی و معنوی دریافت می‌کنند، و یا موجب پیشرفت و ارتقاء شغلی‌شان خواهد شد، قطعاً انگیزه تلاش و بالا بردن سطح مهارت‌ها بیشتر خواهد شد. بنابراین در جهت رضایت شغلی دبیران تربیت بدنی باید تلاش شود. بی تردید رضایت شغلی دبیران موجب انگیزه و تلاش مضاعف آنها خواهد شد، که این امر در آموزش اثربخش و اجرای عدالت آموزش در تدریس این درس قطعاً تاثیر بسزایی دارد. عامل زیرساخت ورزشی، به آموزش درس تربیت بدنی با تجهیزات و امکانات ورزشی اشاره دارد. این تجهیزات و امکانات باید طبق استانداردهای ورزشی و آموزشی، فضای آموزش مطلوب در نظر گرفته شود. امکانات و فضای آموزشی مناسب به سطح کیفی آموزش دبیر تربیت بدنی کمک می‌کند، از اینرو زیرساخت ورزشی مدارس بر عدالت آموزشی تدریس درس تربیت بدنی تاثیر دارد. این در حالی است که سطح آموزش این درس نیز در مدارس بسیار اهمیت دارد. بنابراین بایستی مدارس با طراحی حیات پویا و برگزاری کلاس‌های توجیهی برای دبیران تربیت بدنی در ارتقا سطح کیفی و سواد ورزشی آنها برگزار شود و اطلاعات مفید در مورد فواید ورزش در اختیار دانش‌آموزان قرار گیرد. علاوه بر این تجارب ورزشی دبیران و مرتبط بودن رشته تحصیلی یکی از عوامل مهم و مؤثر در عدالت آموزشی تدریس درس تربیت بدنی می‌باشد. لازم به ذکر است که امکانات آموزشی و دیگر عوامل آموزش باید به دور از هرگونه نگاه جنسیتی، قومیتی، فرهنگی باشد و علاوه بر این آموزش برای همه دانش‌آموزان اعم از فعال ورزشی، غیر فعال، مستعد و بی‌تمایل به ورزش برابر باشد. این عوامل، در مسیر رسیدن به عدالت آموزشی بسیار حائز اهمیت هستند، که بایستی برای پیاده‌سازی آنها برنامه‌ریزی و هماهنگی‌های لازم صورت گیرد. تمایل فردی، روحیه کار گروهی، رقابت‌پذیری، اعتماد به نفس و... هر یک از دانش‌آموزان بر آموزش‌پذیری درس تربیت بدنی و ایجاد انگیزه ورزشی آنها تاثیر دارد. همچنین سالن‌های ورزشی ایمن و استاندارد، دسترسی راحت به آنها در استقبال خانواده‌ها، دانش‌آموزان و حتی دبیران تربیت بدنی از درس تربیت بدنی اهمیت دارد. گاهی این عوامل در کنترل نیستند و بسته به محیط جغرافیایی و مکان و زمان و امکانات و بودجه مدرسه متفاوت هستند اما در روند عدالت آموزشی در این درس نقش دارند. علاوه بر این زمانی که بر عملکرد دبیران ورزش نظارت و ارزیابی مستمر صورت گیرد، دبیران ملزم به رعایت قوانین آموزشی و در نهایت عدالت آموزشی می‌شوند. اشتراک تجربیات و دانش بین دبیران تربیت بدنی و برگزاری دوره‌های ضمن خدمت با حضور مدرسین به نام حوزه ورزش می‌تواند مسیر را برای عدالت آموزشی درس تربیت بدنی هموار سازد. این در حالی است که اجرای عدالت آموزشی انگیزه درونی دانش‌آموزان را به ورزش افزایش می‌دهد و همچنین دبیران ورزش در چنین شرایطی رضایت شغلی بیشتری خواهند داشت و تلاش بیشتری برای آموزش هر چه بهتر دارند و با برگزاری مسابقات، رویدادها و المپیاد ورزشی در جهت مشارکت ورزشی دانش‌آموزان تلاش خواهند کرد. بنابراین می‌توان امیدوار بود که در پی عدالت آموزشی در شرایطی که برابری امکانات و شرایط به‌رمندی برابر از آنها برای همه دانش‌آموزان فراهم است، به عدالت اجتماعی می‌توان دست یافت. صفری جعفرلو و افروزه (۱۴۰۰) دریافتند که امکانات، تجهیزات ورزشی، منابع آموزشی، تبعیض تحصیلی عوامل دخیل در اجرای عدالت آموزشی هستند. در تحقیق حاضر زیرساخت ورزشی که شامل امکانات، تجهیزات، فضای آموزش و بهداشت می‌باشد باید به شکلی برنامه‌ریزی و اجرا شود که برای همه دانش‌آموزان یکسان باشد. در حقیقت در زیرساخت ورزشی در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی نقش دارد. بنابراین تحقیق صفری جعفرلو و افروزه (۱۴۰۰) با نتایج تحقیق حاضر همسو است. مهربانی و تقوایی یزدی (۱۴۰۱) نیز در تحقیقشان نشان دادند که عوامل مؤثر بر عدالت آموزشی در سه بعد عدالت توزیعی، عدالت تعاملی و عدالت رویه‌ای می‌باشد و در حوزه فناوری محوری و یادگیرنده پویایی و شادابی دانشجویان دانشگاه است. عدالت رویه‌ای به این مفهوم است که مقررات مشخص شده (در تحقیق حاضر شامل تجهیزات ورزشی استاندارد تأیید شده از سوی وزارت آموزش و پرورش) در همه موارد کاربردها به صورت یکسان پیاده سازی و پیروی شوند. عدالت توزیعی به مفهوم این است که همه سطح آموزش کمی و کیفی، شامل تجارب، تخصص، امکانات و

دارایی‌ها به گونه‌ای توزیع شوند که از سطح مشخصی از آنها برخوردار شوند. در تحقیق حاضر سطح آموزش نیز در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی نقش و تاثیر دارد. علاوه بر این در تحقیق حاضر زیرساخت‌های ورزشی نیز در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی نقش دارد. بنابراین با توجه به مفهوم عدالت توزیعی و عدالت رویه می‌توان مفهوم عدالت رویه‌ای با زیرساخت ورزشی و مفهوم عدالت توزیعی با مفهوم سطح آموزش یکسان دانست. از این رو نتایج تحقیق مهربانی و تقوایی یزدی (۱۴۰۱) با نتایج تحقیق حاضر همسو است. چیسنال (۲۰۱۹) در تحقیقش نشان داد که عدالت آموزشی با برابری در برخوردهای استاد و معلم نسبت به دانشجو و دانش‌آموز به ویژه در کلاس‌هایی که تنوع و تفاوت زیادی بین دانشجویان و دانش‌آموزان وجود دارد، ارتباط دارد. در حقیقت درک دانش‌آموزان از برخورد یکسان دبیر با آنها موجب علاقه و تشویق دانش‌آموزان به آموزش می‌شود. این در حالی است که برخورد یکسان معلم نیز تحت تاثیر رضایت شغلی و مسئولیت پذیری معلم می‌باشد. زمانی که دبیران در دریافت حقوق، امکانات رفاهی و از سوی مدارس و حتی دولت برخوردی عادلانه ببینند، قطعاً رضایت شغلی و انگیزه به کار آنها دوچندان می‌شود و خود را نیز موظف به چنین برخورد عادلانه‌ای نسبت به دانش‌آموزانشان می‌دانند. در تحقیق حاضر انگیزه دانش‌آموزان و رضایت شغلی دبیران در عدالت آموزشی درس تربیت بدنی نقش دارد. بنابراین تحقیق چیسنال (۲۰۱۹) با تحقیق حاضر همسو است.

پیشنهادهای کاربردی:

با توجه به نتایج بدست آمده پیشنهاد می‌شود، به طور مستمر و هدفمند دوره‌های ضمن خدمت با توجه به خلاهای آموزشی برای دبیران تربیت بدنی برگزار گردد و خروجی این دوره‌ها و ارتقا دبیران بررسی و مستند شود. علاوه بر این مدیران مدارس و دبیران تربیت بدنی و سطح بالاتر مسئولین ادارات و وزارت آموزش و پرورش در استراتژی‌ها و اهداف تعیین شده در این حوزه، به عدالت در توزیع امکانات، عدالت در قوانین تصویب شده و عدالت در نظارت و ارزیابی دبیران تربیت بدنی توجه ویژه داشته باشند. همچنین پیشنهاد می‌شود، دبیران تربیت بدنی در رفتار با دانش‌آموزان خود مهربانانه، منصفانه، صادقانه و با اخلاق برخورد کنند و تعاملات و فعالیت‌های آموزشی و تربیتی در محیط کلاس را طوری طراحی، برنامه‌ریزی و اجرا کنند که دانش‌آموزان ذهنیت و درک مثبتی از محیط کلاس درس و فعالیت بدنی و ورزش داشته باشند. همچنین پیشنهاد می‌شود به دانش‌آموزان اجازه دهند نظرات خود را در مورد تدریس معلمان ارائه دهند و نحوه تدریس درس تربیت بدنی به شکلی طراحی گردد که برای دانش‌آموز چالش‌انگیز باشد و به انگیزه و خلاقیت آنها کمک کند. در آخر پیشنهاد می‌شود، با راه‌اندازی انجمن‌های خیریه جهت برخورداری یکسان همه دانش‌آموزان (به خصوص در مدارس محروم) از آموزش و ایجاد مرکز استعدادیابی ورزشی در مدارس توسط دبیر تربیت بدنی جهت شناخت و پرورش صحیح و به موقع استعدادها، به داشتن دانش‌آموزانی شاد و سالم و در نهایت جامعه‌ای پر نشاط و مرفعی امید داشت.

منابع

۱. آصفی، احمدعلی و عموزاده، زهرا. (۱۳۹۶). تدوین مدل نقش دیگران مهم و مشارکت نوجوانان در فعالیت بدنی و ورزش. نشریه پژوهش در ورزش تربیتی، شماره ۱۳، صفحات ۳۲-۲۴.
۲. رضوانی، امین و همکاران. (۱۳۹۹). شناسایی عوامل ایجاد عدالت آموزشی در محیطهای یاددهی-یادگیری و موانع گسترش آن (ارائه یک چارچوب در آموزش و پرورش). مجله پیشرفتهای نوین در علوم رفتاری، دوره پنجم، شماره پنجاه و سوم، صفحات ۲۲-۳۸.
۳. سبزیان، سعیده و گراوند، هوشنگ. (۱۴۰۱). ارائه‌ی مدل علی تأثیر ادراکات کیفیت کالسی و عدالت آموزشی بر تقلب تحصیلی با توجه به نقش میانجیگری خودکارآمدی تحصیلی. مجله مطالعات روانشناسی تربیتی دانشگاه سیستان و بلوچستان، ۱۹ (۴۶)، صفحات ۸۴-۶۳.
۴. شیرکرمی، جواد و بختیارپور، سعید. (۱۳۹۴). ارزیابی نابرابری‌ها در دستیابی به فرصت‌های آموزشی: با مطالعه موردی مقطع ابتدایی شهرستان دهلران در سال تحصیلی ۱۳۹۰-۳۹۱. نشریه آموزش و ارزشیابی، سال هفتم، شماره ۲۶، صفحات ۵۳-۷۸.
۵. صفری جعفرلو، حمیدرضا و افروزه، محمدصادق. (۱۴۰۰). الگوی توسعه عدالت آموزشی در رشته علوم ورزشی (مطالعه موردی دانشگاه جهرم). نشریه پژوهش در ورزش تربیتی، دوره ۹، شماره ۲۲، صفحات ۱۲۰-۹۷.
۶. مهربانی، مریم و همکاران. (۱۴۰۱). شناسایی عوامل مؤثر بر عدالت آموزشی و نقش آن در پویایی و شادابی دانشجویان دانشگاه پیام نور استان تهران جهت ارائه مدل. فصلنامه علمی-پژوهشی توسعه‌ی آموزش جندی شاپور، سال سیزدهم، شماره ۱، صفحات ۲۱۹-۲۰۷.
۷. هرندی، فاطمه و همکاران. (۱۳۹۸). شناسایی عوامل عدالت آموزشی در آموزش و پرورش ایران. فصلنامه پژوهش در نظام‌های آموزشی، دوره ۱۳، شماره ۴۷، صفحات ۷۵-۵۵.

1. Babanejad, F., Shams Esfandabad, H., & Namvar, H. (2020). Investigate the Mediating Role of Attitudes to Cheating in the Relationship between Social Support and Educational Justice with Cheating Behavior. *Iranian journal of educational sociology*, 3(3), 88-96.
2. Brewis, E. (2018). Fair access to higher education and discourse of development: A policy analysis from Indonesia. *British Association for International and Comparative Education*, DOI:10.1080/03057925.2018.1425132.
3. BRIGID, E. (2021). Educational Justice and Disability: The Limits of Integration. *Philosophical Inquiry in Education*, Volume 28 (2021), No. 2, pp. 162-175.
4. Chudzicka-Czupała, A. (2014). Psychological and moral determinants in accepting cheating and plagiarism among university students in Poland. *Polish Journal of Applied Psychology*, 12(1), 75-98.
5. - Chisnall K. (2019). Exploring Leadership for Excellence and Equity in High Performing Middle Schools. Doctoral [Thesis]. University of North Carolina.
6. Hong-jie et al. (2018). Cardiorespiratory Fitness Attenuates the Obesity Risk in Chinese Children Who Have Parents with Overweight/Obesity. *Journal the pediatrics*, www.jpeds.com
7. - Sango, A. Et al. (2011). Explaining Educational Justice in Medical Students: A Viewpoint and Experiences of Medical Students. *Journal of Horiz Medical Education Development*, 4 (3): 44-33.
8. - Macleode, C, M. (2018). Just schools and good childhoods: Non-preparatory dimensions of educational justice. *Journal of Applied Philosophy*, 35, 76-89.

9. - Sabbagh, C. (2021). Self- reported academic performance and academic cheating: Exploring the role of the perceived classroom (in) justice mediators. *British Journal of Educational Psychology*, 91(4), 1517-1536.
10. Taylor, A. (2017). Expanding the Frame: Building Transnational Alliances for Racial and Educational Justice. *Peabody of Education*, 92(3): 405-424.
11. - Yamani, N et al. (2017). Educational jastic from the perspective of postgraduate students in medical school in Tran. *Reserch and Development in medical*, 6(1). 23-28.

Identifying the factors of organizational justice teaching physical education in Shiraz schools and presenting a pattern

Masoud Karimi¹, Bahareh Rahmanian Kooshkaki^{2*}, Marziyeh Khalifeh Soltani³

1. Ph.D. student, in Sports Management, Department of Sports Sciences Razi University, Kermanshah, Iran

2. Assistant Professor of Sports Management, Department of Sports Sciences, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran
Assistant professor in sport management, Department of Sport Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran

Abstract

The purpose of the current research is to identify the factors of organizational justice in teaching physical education lessons in Shiraz schools and provide a model. The method of the present research was a mixed method. In the qualitative part, through the background study and library method, the interview questions were confirmed by the members of the academic staff of sports management, and the statistical population of the qualitative part was the professors of the academic faculty of the university, and sampling was done by the snowball method, and the researcher reached theoretical saturation with 14 semi-structured interviews. . In the quantitative part of the statistical population of 600 people, there were physical education teachers in Shiraz city, and 234 people were selected as a statistical sample by stratified random sampling and according to Morgan's table. Through the information received from the interviews and coding through the MAXQDA software, the design and construct validity of the questionnaire was confirmed through confirmatory factor analysis. Using AMOS software, the final research model was presented. The results showed that the teachers' job satisfaction has the greatest impact on the educational justice of the physical education course, and in general, 91% of the changes in the educational justice of the physical education course can be predicted. Therefore, you should try to motivate and solve the occupational needs of physical education teachers, so as to witness the effort and implementation of educational justice in physical education lessons.

Keywords: educational justice, physical education teachers, Job Satisfaction
